

ANTON TOMAŽ LINHART

(1756 Radovljica–1795 Ljubljana)

slovenski dramatik, zgodovinar in šolnik

Bil je **osrednja osebnost slovenskega razsvetljenstva in začetnik v gledališču in zgodovinopisju**, poleg tega pa še glasbenik, prevajalec, arhivar, knjižničar, uradnik in poliglot.

Linhart je zelo zgodaj razvil dar za jezike, saj je doma njegova mati povečini govorila slovensko, oče pa nemško in češko. Šolal se je v Radovljici in v Ljubljani na jezuitski gimnaziji (tu je bil njegov sošolec Jurij Vega), za nekaj časa je vstopil v stiški samostan, nato pa izstopil in na Dunaju ob pomoči domačega plemstva študiral trgovske in finančne vede. Po vrnitvi se je zaposlil kot arhivar stanov.

Linhart je znan kot izrazit meščan v slovenski kulturi. Leta 1787 se je poročil z Ljubljančanko Jožefino Detel, imela sta dve hčeri. Stanovali so v Ljubljani: iz Zoisove hiše na Bregu so se leta 1792 preselili v novo licejsko poslopje, leta 1795 pa je Linhart začel graditi hišo, a ga je sredi zidave zadela kap. Vdova je gradnjo dokončala, čez tri leta pa hišo prodala in z otrokoma odšla na Dunaj.

Zadnja leta svojega življenja ni več pisal izvirnih del, je pa pomagal prijateljem, predvsem Valentinu Vodniku in Žigu Zoisu.

DELO

Leta 1786 je postal komisar ljubljanskega okrožja in v treh letih **povečal število podeželskih osnovnih šol** v tem okrožju z 9 na 18. **Zavzemal se je za ustanovitev osrednje in javne študijske knjižnice v Ljubljani**. Licejska

knjižnica v Ljubljani, predhodnica NUK, je bila ustanovljena na njegovo pobudo.

Njegovo prvo književno delo, **pesniška zbirka** *Blumen aus Krain* (**Cvetje s Kranjskega**), je nastalo že v času študija.

Nadaljeval je s tragedijo, prav tako v nemščini, *Miss Jenny Love*, ki jo je napisal na Dunaju.

Pod vplivom slovenskih razsvetljencev, posebno Žiga Zoisa, je začel ustvarjati v slovenščini.

Priredil in prevedel je komedijo nemškega dramatika Josefa Richterja *Podeželski mlin* in jo naslovil **ŽUPANOVA MICKA. To je prva slovenska komedija.** Po vzoru Beaumarchaisove komedije *Figarova svatba* pa je Slovincem priskrbel še eno komedijo - **Ta veseli dan ali Matiček se ženi.**

Linhart je v svojem življenju doživel le krstno uprizoritev *Županove Micke* leta 1789, v kateri je vlogo Micke odigrala njegova žena. **To je bila prva odigrana gledališka predstava v slovenskem jeziku** v Stanovskem gledališču (zdaj Slovenska filharmonija).

Napisal je tudi dvodelen **Poskus zgodovine Kranjske in ostalih dežel južnih Slovanov Avstrije.** Prvi del opisuje praslovansko dobo, drugi pa opisuje preseljevanja ljudstev in naselitve ter kasnejšega političnega razvoja starih Slovencev.